

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Štefana Michálíka a sudcov JUDr. Petra Hatalu a JUDr. Daniela Hudáka na neverejnom zasadnutí konanom 04. júna 2014 v Bratislave v trestnej veci obvineného **J. K. a spol.** pre pokračovací zločin skrátene dane a poistného formou spolupáchateľstva podľa § 20, § 276 ods. 1, ods. 4 Tr. zák. a iné, o sťažnosti obvineného J. K. proti uzneseniu sudcu pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica z 18. mája 2014, sp. zn. Tp 44/2014, takto

r o z h o d o l :

Podľa § 193 ods. 1 písm. c/ Tr. por. sťažnosť obvineného J. K. **sa z a m i e t a.**

Podľa § 80 ods. 1 písm. b/ Tr. por. písomný sľub obvineného J. K. **sa n e p r i j í m a.**

O d ô v o d n e n i e

Sudca pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica uznesením z 18. mája 2014, sp. zn. Tp 44/2014, podľa § 71 ods. 1 písm. c/ Tr. por. vzal do väzby obvineného J. K., nar. X. v P., trvale bytom B., D. X./X., s tým, že táto mu začala plynúť 15. mája 2014 o 19.00 hod. a bude sa vykonávať v Ústave na výkon väzby Banská Bystrica. Podľa § 80 ods. 1 písm. c/ Tr. por. bolo zároveň rozhodnuté o tom, že dohľad probačného a mediačného úradníka sa nad obvineným neukladá.

Proti tomuto uzneseniu zahlásil obvinený hneď po jeho vyhlásení sťažnosť, ktorú tiež bližšie písomne zdôvodnil.

V danom písomnom odôvodnení pritom i s odkazom na obsah jeho ústneho vyjadrenia či vyjadrenia jeho obhajcu pri výsluchu konanom 18. mája 2014, ako aj obsah písomných

vyjadrení jeho obhajcu zo 16. mája 2014 týkajúcich sa jeho spoluobvinených J. K. a P. H. (odôvodnenie v týchto podaniach si osvojuje v častiach, ktoré sa týkajú dôvodu väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c/ Tr. por.) upozornil na tieto podstatné námietky vo vzťahu k záveru o existencii obavy z pokračovania v trestnej činnosti :

- väzba ako zabezpečovací inštitút nemá sankčnú povahu, ani výchovné poslanie, nesmie byť prostriedkom na uľahčenie trestného stíhania;

- formálne aj materiálne podmienky väzby musia byť splnené súčasne, v opačnom prípade je väzba nezákonná;

- existencia väzobných dôvodov, včítane obavy z pokračovania v trestnej činnosti, musí vyplývať z konkrétnych skutočností, majúcich navyše základ v procesne vykonanom dokazovaní;

- základné zásady daňového konania, ktorého výsledky v značnej miere použili OČTK pri rozhodovaní o trestnom stíhaní, sú podstatne iné ako základné zásady trestného konania, vyžadujúce od OČTK povinnosť dokázať vinu.

Uvedené generálne ústavné a zákonné podmienky väzby Špecializovaný trestný súd pri svojom rozhodovaní o jeho vzatí do väzby nerešpektoval.

Podľa názoru obvineného však menovaný súd nerešpektoval vo svojom rozhodnutí ani tieto individuálne podmienky väzby :

- naplnenie povinných znakov skutkovej podstaty trestných činov, z ktorých je obvinený;

- skutok v jeho obvinení je formulovaný tak, že údajné deliktuálne konanie sa malo začať v januári 2011 a trvalo do júna 2013, t.j. skončilo takmer pred rokom;

- v trestnom konaní neboli zistené žiadne konkrétne skutočnosti, z ktorých vyplýva, že by sa po júni 2013 dopúšťal protiprávnej činnosti v akejkoľvek súvislosti s jeho podnikaním, či mimo neho;

- k 31. decembru 2013 ukončil svoju činnosť vo viacerých spoločnostiach, pričom, pokiaľ ide o spoločnosť K., s.r.o., na ktorú prešli práva a záväzky zaniknutých spoločností, túto plánuje prenechať svojej dcére po ukončení jej vysokoškolského štúdia;

- úvaha o tom, že by mohol pokračovať v trestnej činnosti po jeho obvinení a zadržení je v rozpore s pravidlami logického uvažovania, keď naopak, jeho trestné stíhanie je pre neho dostatočnou výstrahou, a to bez ohľadu na úplnosť a zákonnosť skutkového a právneho základu trestného stíhania.

Rovnako bolo ďalej zdôraznené, že ak je obava z pokračovania v trestnej činnosti založená na čírej domnienke o možnosti páchať trestnú činnosť vyplývajúcej len zo samotného podnikania, tak sa dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c/ Tr. por. stáva v tomto ponímaní neodstrániteľný. Je to v rozpore s účelom väzby ako dočasného zaisťovacieho inštitútu.

Reagujúc na vyjadrenia prokurátorky Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej už len „ÚŠP GP SR“) v návrhu na jeho vzatie do väzby ako i sudcu pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu v odôvodnení napadnutého rozhodnutia boli 2. júna 2014 v neskoršom doplnení odôvodnenia podanej sťažnosti najvyššiemu súdu predložené dôkazy o vykonaní relevantných právnych úkonov, smerujúcich k úplnému eliminovaniu jeho podnikateľskej činnosti v spoločnostiach, ktorými sa mal dopúšťať údajnej trestnej činnosti. Konkrétne ide predovšetkým o zmluvu o prevode obchodného podielu na E. K. z 30. mája 2014 či rozhodnutie jediného spoločníka z 23. mája 2014 - obe týkajúce sa spoločnosti K., s.r.o., ako aj listy obvineného z 19. mája 2014, v ktorých sa tento vzdáva funkcie prezidenta a riaditeľa v spoločnostiach S. a L. (obe so sídlom v USA) a tiež akejkolvek inej funkcie v týchto spoločnostiach, vystupovania v ich mene a reprezentovania ich záujmov.

S ohľadom na vyššie uvedené napokon obvinený navrhol, aby najvyšší súd podľa § 194 ods. 1 písm. a/ Tr. por. napadnuté uznesenie zrušil a rozhodol vo veci sám tak, že ho prepustí z väzby na slobodu. Pokiaľ ale najvyšší súd usúdi, že existujú u neho dôvody väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c/ Tr. por., žiada prijať jeho písomný sľub podľa § 80 ods. 1 písm. b/ Tr. por. (doložený súdu neskôr) ako nahradenie väzby a prepustiť ho z väzby postupom podľa daného zákonného ustanovenia, keď zároveň pre ten prípad navrhuje,

aby mu na zabezpečenie odstránenia obavy z pokračovania v trestnej činnosti a posilnenie účelu, ktorý by sa inak dosiahol väzbou, postupom podľa § 82 ods. 1 písm. b/ Tr. por. bol uložený zákaz vykonávať činnosť, pri ktorej došlo k spáchaniu údajného trestného činu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky na podklade podanej sťažnosti podľa § 192 ods. 1 Tr. por. preskúmal správnosť výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým sťažovateľ podal sťažnosť ako i konanie týmto výrokom predchádzajúce a zistil, že podaná sťažnosť **nie je dôvodná.**

Z obsahu predloženého spisového materiálu vyplýva, že uznesením vyšetrovateľa Prezídia Policajného zboru, Úradu boja proti organizovanej kriminalite, odboru Bratislava, oddelenia vyšetrovania z 28. júna 2012, ČVS: PPZ-175/BOK-BA-2012, bolo podľa § 199 ods. 1, ods. 2 Tr. por. začaté trestné stíhanie vo veci pokračovacieho zločinu neodvedenia dane a poistného podľa § 277 ods. 1, ods. 2 písm. a/, ods. 4 Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. i/ Tr. zák. a vo veci pokračovacieho zločinu skrátenia dane a poistného podľa § 276 ods. 1, ods. 2 písm. c/, ods. 4 Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. i/ Tr. zák., a to na skutkovom základe uvedenom v predmetnom uznesení (od 1. decembra 2012 preevidované pod ČVS: PPT-11/NKA-PZ-BA-2012).

Uznesením vyšetrovateľa Prezídia Policajného zboru, Národnej kriminálnej agentúry, Národnej jednotky finančnej polície, expozitúry Bratislava z 12. februára 2013, ČVS: PPZ-72/NKA-FP-BA-2013, bolo podľa § 199 ods. 1, ods. 2 Tr. por. začaté trestné stíhanie vo veci zločinu založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Tr. zák., pokračovacieho zločinu skrátenia dane a poistného podľa § 276 ods. 1, ods. 4 Tr. zák., pokračovacieho zločinu neodvedenia dane a poistného podľa § 277 ods. 1, ods. 4 Tr. zák. a obzvlášť závažného zločinu legalizácie príjmu z trestnej činnosti podľa § 233 ods. 1 písm. a/, písm. b/, ods. 4 písm. a/, písm. c/ Tr. zák. na skutkovom základe tam bližšie popísanom.

Vyšetrovateľ Prezídia Policajného zboru, Národnej kriminálnej agentúry, Národnej jednotky finančnej polície, expozitúry Bratislava uznesením zo 14. marca 2014, ČVS: PPZ-72/NKA-FP-BA-2013, podľa § 21 ods. 3 Tr. por. (per analogiam) s poukazom na § 18 ods. 1 Tr. por. spojil na spoločné konanie trestné veci evidované

pod ČVS: PPZ-11/NKA-PZ-BA- 2012 a ČVS: PPZ-72/NKA-FP-BA-2013 s tým, že toto bude ďalej vedené pod ČVS: PPZ-72/NKA-FP-BA-2013.

Následne 13. mája 2014 vyšetrovateľ tej istej policajnej súčasti uznesením, ČVS: PPZ-72/NKA-FP-BA-213, podľa § 206 ods. 1 Tr. por. vzniesol obvinenie m.i. tiež J. K. pre pokračovací zločin skrátene dane a poistného podľa § 276 ods. 1, ods. 4 Tr. zák., spáchaný formou spolupáchateľstva podľa § 20 Tr. zák. ako i pokračovací zločin daňového podvodu podľa § 277a ods. 1, ods. 3 písm. a/ Tr. zák., spáchaný formou spolupáchateľstva podľa § 20 Tr. zák., na ktorých sa mal tento podieľať spôsobom uvedeným v predmetnom rozhodnutí.

Obvinený J. K. bol na osobnej slobode obmedzený 15. mája 2014 o 19.00 hod.

17. mája 2014 o 13:45 hod. predložila prokurátorka ÚŠP GP SR na Špecializovaný trestný súd návrh, sp. zn. VII/2 Gv 30/13/1000-190, na vzatie obvineného J. K. do väzby podľa § 72 ods. 2 Tr. por. z dôvodov uvedených v § 71 ods. 1 písm. b/, písm. c/ Tr. por. V predmetnom návrhu sa pritom okrem dôvodnosti podozrenia zo spáchania stíhaných skutkov pomerne podrobne vyjadrila i zdôvodneniu existencie jednotlivých väzobných dôvodov.

Sudca pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu pred vydaním napadnutého rozhodnutia J. K. k podanému návrhu vypočul (vid' zápisnica o výsluchu obvineného z 18. mája 2014 na č.l. 92 a nasl.), a to tak za prítomnosti jeho obhajcu ako aj prokurátorky ÚŠP GP SR.

V rámci daného výsluchu sa obvinený v podstate vyjadril v tom smere, že si nie je vedomý páchania žiadnej trestnej činnosti, pričom nemá ani záujem nikoho ovplyvňovať či pokračovať v páchaní nejakej údajnej trestnej činnosti. Následne sa vyjadroval k obsahu jednotlivých jemu predložených zvukových záznamov, s poukazom na ktoré prokurátorka odôvodňovala existenciu jeho väzobného stíhania. Obhajca obvineného okrem toho, že predložil sudcovi pre prípravné konanie písomne spracované vyjadrenie k podanému návrhu prokurátorky, v rámci ústneho prednesu upozornil najmä na neexistenciu väzobných dôvodov.

Podľa § 71 ods. 1 písm. c/ Tr. por. *obvinený môže byť vzatý do väzby len vtedy, ak doteraz zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie, bol spáchaný, má znaky trestného činu, sú dôvody na podozrenie, že tento skutok spáchal obvinený a z jeho konania alebo ďalších konkrétnych skutočností vyplýva dôvodná obava, že bude pokračovať v trestnej činnosti, dokoná trestný čin, o ktorý sa pokúsil, alebo vykoná trestný čin, ktorý pripravoval alebo ktorým hrozil.*

Podľa § 72 ods. 2 Tr. por. *konať a rozhodovať možno len o väzbe osoby, proti ktorej bolo vznesené obvinenie. Odôvodnenie rozhodnutia o väzbe obsahuje aj uvedenie skutkových okolností, o ktoré sa výrok rozhodnutia o väzbe opiera. O väzbe koná a rozhoduje súd a v prípravnom konaní na návrh prokurátora sudca pre prípravné konanie, ktorý nie je pri vymedzení dôvodov väzby návrhom prokurátora viazaný. O sťažnosti proti rozhodnutiu súdu alebo sudcu pre prípravné konanie o väzbe koná a rozhoduje nadriadený súd. Pred rozhodnutím o väzbe musí byť obvinený vypočutý; o čase a mieste výsluchu sa vhodným spôsobom upovedomí prokurátor, obvinený a jeho obhajca, ak je dosiahnuteľný. Predseda senátu alebo sudca pre prípravné konanie vypočuje obvineného a potom umožní prísediacim alebo sudcom, prokurátorovi a obhajcovi položiť obvinenému otázky týkajúce sa rozhodnutia o väzbe; bez výsluchu obvineného možno rozhodnúť o väzbe len vtedy, ak obvinený výslovne požiadal, aby sa konalo v jeho neprítomnosti alebo ak zdravotný stav obvineného neumožňuje jeho výsluch. Zástupca záujmového združenia alebo iná osoba ponúkajúca záruku alebo peňažnú záruku sa upovedomí o výsluchu, ak je to potrebné. Návrhy a žiadosti prokurátora sa bezodkladne doručia obvinenému a žiadosti obvineného alebo iných osôb, podané v jeho prospech prokurátorovi tak, aby sa k nim prokurátor a obvinený mali možnosť pred rozhodnutím o väzbe vyjadriť; to platí aj o dôvodoch, pre ktoré má súd rozhodnúť o predĺžení celkovej lehoty väzby podľa § 76a.*

Najvyšší súd po oboznámení sa s obsahom príslušného spisového materiálu, vyjadreniami obvineného a jeho obhajcu, ako i predloženými písomnými podaniami dospel k nasledovným záverom :

Návrh na vzatie do väzby bol predložený a tiež samotné odovzdanie obvineného súdu bolo realizované v zákonom stanovenej lehote, keď rovnako treba konštatovať splnenie lehoty na vydanie rozhodnutia (čomu v súlade so zákonom predchádzalo vypočutie obvineného)

i zo strany konajúceho sudcu pre prípravné konanie.

Pokiaľ ide o skutkové okolnosti vzatia obvineného J. K. do väzby, tak tu považuje najvyšší súd za potrebné dať do pozornosti tú skutočnosť, že menovaný sa mal prostredníctvom niekoľkých svojich spoločností podieľať najneskôr od januára 2011 do júna 2013 na rozsiahlej ekonomickej trestnej činnosti, spočívajúcej konkrétne v karuselových podvodoch. Do týchto podvodov, súvisiacich s obchodovaním a opracovaním rôznych druhov kameňa a páchaných za účelom neoprávneného uplatňovania si nárokov na vrátenie DPH mal byť zapojený celý reťazec obchodných spoločností (niektoré mali pôsobiť iba ako prietokové spoločnosti) pôsobiacich nielen na území Slovenskej republiky, ale aj v zahraničí - v Českej republike, Srbsku, Spojených štátoch amerických či Seychelskej republike, z ktorých viaceré evidentne nespĺňali na vykazovanú podnikateľskú činnosť ani materiálne, ani personálne predpoklady. „Hlavnou“ z týchto spoločností pritom mala byť práve spoločnosť obvineného J. K. K. s.r.o. Čo sa týka potom podkladov pre vznesenie obvinenia, tak tu možno zmieniť predovšetkým svedecké výpovede, znalecké posudky, obhliadky, domové prehliadky a prehliadky iných priestorov a pozemkov, protokoly z daňových kontrol, daňové priznania, faktúry a iné účtovné doklady.

Po preštudovaní dosiaľ získaného materiálu zastáva rovnako ako prvostupňový i sťažnostný súd taký názor, že v danej fáze trestného konania je dostatočným spôsobom odôvodnené podozrenie, že obvinený J. K. sa mal – tiež spolu s ďalšími osobami - zúčastňovať na páchaní stíhaných skutkov, vykazujúcich znaky konkrétnych trestných činov, a teda možno konštatovať splnenie uvedenej základnej materiálnej podmienky väzby. Zároveň však ale k tomu treba poznamenať tú okolnosť, že v danom štádiu konania a v súvislosti s predmetným rozhodovaním sa dôkazy nevyhodnocujú takým spôsobom, ako je tomu pri meritórnom rozhodovaní na hlavnom pojednávaní, a teda ani skôr uvedené závery ohľadne dôvodnosti vznesenia obvinenia sťažovateľovi nemôžu znamenať prejudikovanie jeho viny.

Ak ide potom o danosť jednotlivých „konkrétnych skutočností“, predpokladaných v § 71 Tr. por., tak tu je nevyhnutné zdôrazniť v prvom rade ten fakt, že keďže zákon tu nedáva žiadnu odpoveď, ich posúdenie je vždy na dôslednom zvážení príslušného konajúceho súdu, prihliadajúceho pritom na všetky špecifiká a povahu toho - ktorého prípadu, ako aj osobu samotného obvineného či jeho pomery. Žiadne nemenné kritéria v tomto ohľade

neexistujú. Tiež je žiaduce podotknúť, že tým, že sa v posudzovanom prípade prokurátorka po vyhlásení napadnutého prvostupňového rozhodnutia vzdala podania sťažnosti, preskúmavanie opodstatnenosti väzobných dôvodov bolo obmedzené len na dôvod tzv. preventívnej väzby (súd neuznal opodstatnenosť podaného návrhu, pokiaľ ide o väzobný dôvod uvedený v § 71 ods. 1 písm. b/ Tr. por.).

Sťažnostný súd súhlasí s napadnutým rozhodnutím v tom smere, že obava z konania uvedeného v § 71 ods. 1 písm. c/ Tr. por. u obvineného J. K. skutočne existuje, no na rozdiel od Špecializovaného trestného súdu, v súvislosti s touto obavou z pokračovania v trestnej činnosti upozorňuje najmä na dané „konkrétne skutočnosti“ :

- dĺžka, rozsah, závažnosť, spôsob ako aj motív páchania vyšetrovanej trestnej činnosti, ktorej sa mal obvinený dopúšťať prostredníctvom viacerých spoločností;

- podozrivé obchody (avšak už s inou komoditou, keď konkrétne ako predmet fakturácie sa uvádzajú „prípravné práce pri ťažbe a spracovaní pieskovca“) firmy K. s.r.o. začiatkom roka 2014, ako aj podávanie daňových priznaní k DPH s nulovou hodnotou od júna 2013 až po súčasnosť (viď k tomu zväzok J-1 č.l. 156, 158 až 162, zväzok A-2, č.l. 294-295);

- zdroje z páchanej trestnej činnosti mali byť jediným zdrojom živobytia obvineného.

Zánik skôr konštatovanej obavy nie sú spôsobilé vyvolať ani obvineným dodatočne predložené doklady, majúce preukazovať ním vykonané konkrétne kroky za účelom úplného ukončenia podnikateľskej činnosti. Viacero skutočností totiž nasvedčuje tomu, že tu ide zo strany obvineného iba o účelové konanie s cieľom dosiahnuť zánik preventívnej väzby, keď za „povšimnutie“ stojí najmä avizovaný prevod 100% obchodného podielu obvineného v spoločnosti firmy K. s.r.o. na inú osobu.

Odhliadnuc od toho, že na základe najvyššiemu súdu predložených dokladov, ktoré mali byť zároveň predložené i registrovému súdu, nemôžu nastať účinky predmetného prevodu z dôvodu chýbajúceho súhlasu správcu dane pre nadobúdateľa (t.j. nemôže dôjsť k zápisu dokladovaných zmien v Obchodnom registri) pochybnosti vyvstávajú najmä ohľadom osoby, na ktorú mala byť menovaná spoločnosť prevedená. Nie je ňou už síce pôvodne plánovaná dcéra obvineného (tu totiž vyjadril Špecializovaný trestný súd obavu

z pokračovania v trestnej činnosti prostredníctvom dcéry), avšak novým konateľom firmy s fabrikou v hodnote okolo 3,5 milióna eur sa má stať 73 ročný správca domu obvineného (zväzok A-2, č. 1. 204, 223)! Tiež nemožno nepodotknúť, že ak mal obvinený v pláne skutočne ukončiť akúkoľvek svoju podnikateľskú činnosť už po prvotnom výsluchu vo veci ako svedka - ako to sám uvádzal - mal na to dostatok času.

Napokon však treba k uvedenému záverom dodať, že pokiaľ by v budúcnosti došlo k výmazu spoločnosti, resp. jej prevodu na inú osobu, nevyvolávajúcu oprávnenú obavu z účelového konania a ak by súčasne bolo zistené, že vyššie zmieňované podozrivé obchody z roku 2014 neboli obchodmi s takýmto charakterom (t.j. ak by tu nebolo zistené protiprávne konanie obvineného), tak v takom prípade by bolo potrebné prehodnotiť dôvod pokračovacej väzby, samozrejme aj s prihliadnutím na všetky ostatné relevantné okolnosti.

Pokiaľ ide o neuloženie dohľadu probačného a mediačného úradníka nad obvineným, tak tu popri tom, že sa sťažnostný súd plne stotožňuje s takýmto rozhodnutím, považuje za nutné dať do pozornosti i tú okolnosť, že prvostupňový súd postupoval správne a v súlade s platnou judikatúrou ústavného súdu (viď i rozhodnutie najvyššieho súdu z 29. novembra 2013, sp. zn. 6 Tost 38/2013), ak sa aj bez návrhu obhajoby - ex offio - sa danou alternatívou väzby zaoberal.

Čo sa týka pritom skutočností uvedených v odôvodnení napadnutého rozhodnutia, s poukazom na ktoré bol prijatý záver o nedostatočnosti nahradenia väzby formou dohľadu, tak tieto sú potom úplne akceptovateľné i pre zdôvodnenie nemožnosti prijať písomný sľub obvineného v zmysle § 80 ods. 1 písm. b/ Tr. por., ktorý bol z jeho strany predložený až v rámci sťažnostného konania. Tak povaha posudzovaného prípadu (najmä jeho rozsah, závažnosť či dlhodobosť) ako ani osoba obvineného a jeho spôsob podieľania sa na stíhanej trestnej činnosti nedávajú záruku splnenia účelu väzby v prípade, že by bolo rozhodnuté o danom návrhu obvineného na nahradenie väzby kladne.

Z dôvodov vyššie uvedených preto Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol tak, ako je uvedené v enunciiate tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.

V Bratislave 4. júna 2014

**JUDr. Štefan M i c h á l i k, v. r.
predseda senátu**

Za správnosť vyhotovenia : Ing. Alžbeta Kóňová